

Alia lra.
t ubi.

in paradiso: sed viceris i stercore: Magna gratia dei. **S**z vñ hoc: nisi qz ros hermo cõpluerat illã aiam: et dederat dñs suavitatem: vt terra nostra daret fructũ suũ. In noctibus extollite manũ vestras in sancta: et bñdicite dñm. **Benedicat te dñs ex syon: q̄ fecit celũ et terrã.** Plures hortat vt benedicat: et ipse vnũ benedicit: quia ex plurib⁹ vnũ fecit: qz bonũ et iocũdũ ẽ habitare fratres in vnũ. Pluralis numerus fratres: sed singularis habitare in vnũ. Ideo benedicat te dñs ex syon: q̄ fecit celũ et terrã. Nemo vestrũ dicat: ad me nõ pueniet ista bñdictio. Putat q̄s ẽ quẽ bñdixit: Bñdicat te dñs ex syõ. Unũ benedixit: Esto i vno et pueniet ad te bñdictio.

Explicit Tract. de ps. CXXXIII
Qui est vltimus Lanticũ graduũ.

Incipit Tractat⁹ de ps. CXXXIII
Expositio psalmi.

Valde nobis dulce esse debet: et dulce nobis esse gaudẽduz est: quo nos psalmus iste cobortatur. Dicit eni:

Laudate nomẽ dñi: Causã ipsã quare iustũ sit vt laudem⁹ nomẽ dñi: continuo subiecit. **Laudate hui dñm: Quid iustu⁹: qd dignu⁹: qd gratius: Etenĩ si nõ laudauerit serui dñm supbi: ingrati: irreligiosi erũt. Et quid faciunt nõ laudãdo dñm: nisi vt seuerũ sctiãt dñm. Neqz enĩ hu⁹ ingrat⁹ si dñm suũ laudare noluerit: iõ efficit vt seru⁹ nõ sit: Laudes: nõ laudes: seru⁹ es. Sed si laudes p̄pitiabis: si nõ laudes offendis. Bona est exhortatio et utilis. Unũ magis satagere debem⁹ quẽadmodũ laudãdus sit de⁹: q̄s dubitare laudãdũ. Laudate ergo nomẽ dñi. Hortat nos psalm⁹: hortat nos p̄beta: hortatur nos spũs dei: hortatur postremo nos ipse dñs vt laudem⁹ dñm. Nõ enĩ laudibus nostris ille crescit: sed nos. Be⁹ nec melior sit si laudaueris: nec deterior si vitupaueris: si tu laudãdo bonũ melior eris: vitupãdo deterior: bon⁹ aut ille manet vt est. Si enĩ seruos suos ipos bene de se merito: p̄dicatores verbi sui: rectores eccle sue: veneratores noĩs sui: obtẽpatores mã dati sui: id docet vt i p̄scia sua habeãt dulcedinẽ bone vite sue: ne corrupãtur laudibus: ne franganẽ vitupatiõib⁹ hoĩm: q̄to magis ipse incõmutabilis sup oĩa q̄ hec docet: non vtiqz maior sit si laudaueris: nec minor si vitupaueris. Sed qm̄ nobis expedit laudare dñm: misericorditer iubet vt laudem⁹ eũ: nõ arrogãter. Audiam⁹ ergo**

quid dic: **Laudate nomẽ dñi: laudate hui dominum.** Non aliquid incõgruũ facitis laudando serui dominum. Et si semp tantummodo serui essetis: deberetis laudare dñm: q̄to magis debetis laudare dñm serui: vt esse mereamini et filij. Sed qm̄ scriptũ ẽ in alio psalmo: **Rectos decet laudatio.** Et item alibi scriptũ est: **Nõ ẽ speciosa laus in ore pctõris.** Itẽqz alibi dicit: **Sacrificiũ laudis glorificauit me: Et ibi via est in q̄ ostendã illi salutare meũ. et sequẽt: Pctõri aut dixit de⁹: vt qd tu enarras iusticias meas: et assumis testamẽtũ meũ per os tuũ: tu aut odisti disciplinã: et picisti sermones meos post te: Ne forte q̄s: qm̄ dictũ est: laudate serui dñm: etiã si in domo ista magna fuerit mal⁹ seru⁹: putet sibi p̄desse laudem dñi: continuo quales sint qui laudare debeant dominũ subiecit et docet. **Qui statis in domo dñi: in atrijs dom⁹ dei nostri.** Qui stat: nõ qui ruitis. Illi aut stare dicũt qui in mandatis ei⁹ p̄seuerãt: qui i fide nõ ficta: et spe firma: et caritate sincera seruiũt deo et honorãt ecclesiã ei⁹: et nõ dāt offensiõem male viuẽdi eis q̄ venire volũt: et in via lapides offensiõis inueniũt. Ergo q̄ stat i domo dñi laudate nomen dñi: **Grati estote ne foris erret.** Quia ergo statis: parũ ne ẽ vobis vbi laudãdus est qui vos erexit iacetes: et fecit in domo sua stare et ipm̄ agnoscere ipsũqz laudare. Parũ ne b̄ bñficiũ est qd stam⁹ i domo dñi: **Hic interim i hac pegrinatõẽ: i hac domo qd etiã pegrinatõis tabernaculũ dñi: qz b̄ stam⁹: nõ qd paz grati eẽ debem⁹: Nõne cogitãduz ẽ: qz hic stam⁹: Nõne cogitãdũ ẽ: quid facti fuerimus: Nõne cogitãdũ ẽ nobis: vbi iacebamus et q̄ collecti sum⁹: Nõne cogitãdũ est qz oēs ipm̄ dñm nõ q̄rebãt: et ipse illos nõ q̄rẽtes q̄siuit: ipse inuẽtos excitauit: ipse excitatos vocauit: ipse vocatos iẽtroduxit: et in domo sua stare fecit: **Hec q̄s cogitat: et ingrat⁹ si ẽ oĩo despicit se p̄ amore dñi sui: a q̄ sibi tanta p̄stita sũt. Et qm̄ si habet qd p̄tãt bñficijs deo retribuatur: qd ei restat: nisi gratias agere et nõ repẽdere: Ad ipsã ḡtãrãctõẽz p̄tinet: et calicẽ dñi accipe et nomẽ ei⁹ iuocare. Nã qd retribuatur dño seruus p̄ oib⁹ q̄ retribuit illi: Ergo q̄ statis in domo dñi i atrijs domus dei nr̄i: **Laudate dñm: Quid dicitur sũ q̄re laudet. Qm̄ benign⁹ dñs. Breuiter vno verbo explicata ẽ laus dñi dei nr̄i. Bon⁹ domin⁹: b̄ bon⁹ nõ vt sũt bona q̄ fecit. Nã se********

Alia lra.
t quia bon

cit deus oia bona valde: nō tñi bona: sed et valde: Celi et terrā et oia q̄ in eis sūt fecit bona et valde bona fecit. Si hec oia bona fecit: q̄lis ē ille q̄ fecit? Et tñ cū bona fecerit: multoq̄ sit melior q̄ fecit q̄ ista q̄ fecit: nō inuicies melius qd̄ de illo dicas: nisi quia bonus est dñs: si tñ intelligas pprie bonū a q̄ sunt cetera bona. Oia enī bona ipse fecit: ipse ē bonus quē nemo fecit. Ille bono suo bon⁹ est: nō aliū de p̄cipato bono: Ille a seipō bono bon⁹ est: nō adherēdo alteri bono. **M**ibi autē adherere deo bonū est q̄ non eguit a quo fieret bon⁹: sed eguerūt illo cetera vt fierēt bona. **V**ultis audire q̄ singularit̄ ille sit bon⁹? **D**ñs interrogatus dixit: **N**ō bon⁹ nisi vn⁹ deus. **H**āc singularitatē boītatē ei⁹: et p̄fire breuif nolo: et comēdare p̄grue nō sufficio. **M**etuo ne si hic cito trāsiero: ego ingrāt⁹ inueniar. **M**etuo ne h̄ cū explicādū suscepero: sub tāta laudis dñice sarcina defatiger. **S**ic tñ fres accipite me et laudātem et nō sufficientē: vt etiā si nō ipse ill⁹ laudis explicatio: acceptef laudatoris deuotio. **A**pprobet me ipse voluisse: ignoscat nō impleuisse. **I**neffabili dulcedine teneor cū audio bon⁹ dñs: p̄sideratisq̄ oibus et colustrat⁹ q̄ forisec⁹ video qm̄ ab ipō sūt oia: etiā cū mihi h̄ placēt: ad illū redeo a q̄ sūt vt intelligā qm̄ bon⁹ ē dñs. **R**ursū cū ad illū q̄tū possū igressus fuero iteriorē mihi et superiorē inuenio: qz sic bon⁹ ē dñs: vt istis nō indigeat q̄ sit bon⁹. **B**eniqz ista nō laudo sine illo: illū autē sine istis p̄fectū: nō indignū: incōmutabilē: nullū bonū q̄rentē q̄ augeat: nullū malū timētē q̄ minuat inuenio. **E**t qd̄ dicā āpli⁹? **I**nuenio in creatura celū bonū: solē bonū: lunā bonā: stellas bonas: terrā bonā: q̄ gignunt in terra et radicib⁹ nixa sūt bona: q̄ ambulāt et mouēt bona: q̄ volūtāt in aere et natāt in aq̄s bona. **B**ico et hoīem bonū. **H**omo enī bon⁹ de bono thesauro cordis sui p̄fert bonū. **B**ico et āgelū bonū q̄ nō ē lapsus supbia et diabolus fact⁹: sed inheret obediēdo ei a q̄ fact⁹ est: **O**mnia ista dico bona: h̄ tñ cū suis noīb⁹ celū bonū: āgelū bonū: hoīez bonū: **A**d dñm autē cū me refero puto meli⁹ nihil dicere q̄ bonū. **I**pe quippe dñs **J**esus christ⁹ dixit: **N**ō bonus: et ipse itē dixit **N**emo bon⁹ nisi solus de⁹: **N**ōne stimulauit nos ad inq̄rēdū et ad distinguēdū qd̄ sit bonū: et alio bono bonū: et bonū seipō bonū. **E**rgo bonū ē a q̄ sūt oia bona: **O**io nullum inuenias bonū qd̄ non ab illo sit

bonū. **B**onū bona faciēs sicuti ē pprie: sic et bonū est pprie. **N**ecqz enī ea q̄ fecit non sūt: aut iniuria illi fit cū dicim⁹ nō esse q̄ fecit. **Q**uare enī fecit s̄p̄nō sūt que fecit: **A**ut quid fecit: si nō ē qd̄ fecit: **Q**uā ergo sint et illa q̄ fecit: venit tñ ad illi⁹ p̄pationem et tāq̄ solus sit dixit: **E**go sū q̄ sū: **E**t dices filijs israel: **Q**ui est: misit me ad vos. **N**ō dixit **D**ñs de⁹ ille oipotēs: misericors: iust⁹. **Q**ue si diceret: vtiqz vera diceret. **S**ublatis de medio oibus q̄b⁹ appellari posset et dici deus: ipm̄ eē se vocari r̄ndit: et tāq̄ hoc esset ei nomē. **H**oc dices inquit: **Q**ui est: misit me. **I**ta enī ille ē: vt in ei⁹ p̄patione ea q̄ facta sūt: non sint illi companda: qm̄ ab illo sūt: illi autē nō p̄pata sunt: qm̄ ab illo sunt. **I**lli enī p̄pata nō sūt: qz verū esse incōmutabile eē est: qd̄ ille solus ē. **E**st enim ē: sicut bonum bonum est. **C**ogitate et videte qm̄ q̄cqd̄ aliud laudat: ideo laudatis: qz bonū ē. **I**nsanit q̄ laudat qd̄ si ē bonū. **S**i laudes iustus eo ipō qd̄ iniqu⁹ est: nōne et tu iniquus eris? **S**i laudes furē eo ipō qd̄ fur est: nōne et tu p̄nceps eris? **S**i laudas iustū in eo ipō qd̄ iust⁹ est: nōne et tu habes inde p̄tē laudādo: **N**ō enī laudares iustū: nisi amares: non amares: si nihil inde haberes. **S**i ergo q̄cqd̄ aliud id̄ laudam⁹ qz bonū est: nulla tibi maior causa et melior et firmit⁹ dari potuit q̄re laudas deum: nisi quia bon⁹ ē. **E**rgo laudate dñm qm̄ bonus est. **Q**uā diu dicam⁹ ei⁹ boītatē: **Q**uis corde p̄cipiat vt p̄plectat q̄ bon⁹ sit dñs? **S**ed ad nos redeam⁹ et i nobis illū agnoscam⁹: et in opibus artificē laudem⁹: qz ip̄ sū p̄tēplari idonei nō sum⁹. **E**t si p̄tēplari idonei aliqñ erimus: cum fuerit mūdatis cor n̄m fide: vt postreō gaudeat veritate: **H**ūc qm̄ ipse a nob̄ videri nō p̄t: opa ei⁹ videam⁹: ne sine ei⁹ laude remaneamus. **E**rgo dixi: laudate dñm qm̄ bon⁹ ē. **P**salte noi eius qm̄ suauis est. **F**orte esset bonus: et suauis nō eēt: si tibi nō daret posse gustare. **T**alē autē se p̄buut hoīb⁹: vt etiā panē de celo miserit: et filiū suū eglē q̄ hoc est qd̄ ipse dederit hoīem faciendū: et p̄ hoībus occidēdū: vt p̄ hoc qd̄ tu es: gustes qd̄ nō es. **M**ultū enī ad te erat gustare suauitatem dei: qz remota erat illa: et nimis alta: tu autē nimis abiect⁹ et in imo iacens. **I**n magna ista sepatōe missus ē mediator. **N**ō poterat ad deū hō: deus factus est hō: vt qm̄ hō potes ad hoīez: qui nō posses ad deū: p̄ hoīez venires ad deū: et fact⁹ ē mediator dei et hoīm: homo chri-

Alia lra.
suauē.
Inon habet.

stus Iesus. Sed si hō solū eēt: hoc sequēdo qd es: nūq̄ puenires. Si de^o solū eēt: nō cōphēdēdo qd nō es nūq̄ puenires. **B**e^o fact^o est homo: vt hoīem sequēdo qd potes: ad deū pueias qd nō poteras. **I**pse est mediator: inde factus est suauis. Quid suauis pane āgelozū: Quomō nō ē suauis dñs: qm̄ panē angelozū māducauit homo: **N**ō enī aliūde viuit hō: et aliūde viuit angelus: ip̄a ē veritas: ip̄a est sapiētia: ip̄a ē virtus dei. Sed quō ea pfruunt angeli: tu nō potes. **I**lli enī quō pfruuntur: Sicuti ē: **I**n principio erat verbum: et verbū erat apud deū: et deus erat verbū: per qd facta sūt oīa. Tu autē quō ptingis: Quia verbū caro factū ē: et habitauit in nobis. **U**t autē panē angelozū māducaret hō: creator angelozū factus ē hō. **P**sallite ergo noi eius qm̄ suauis ē. **S**i gustatis psallite: si gustatis qm̄ suauis est dñs psallite: si bene sapit quod gustatis laudate. **Q**uis tā ingtus ē vel coquēti vel pascēti: vt cū fuerit pulmēto aliq̄ delectatus nō reddat grām laudādo qd gustat: **S**i de his nō tacemus: de illo q̄ dedit oīa tacebimus: **P**sallite noi ei^o qm̄ suauis ē: et audite tā opa eius. **L**ēdebatis enī vos fortassis videre bonuz oīm bonozū: bonū a q̄ sūt oīa bona: bonū sine q̄ nihil ē bonū: et bonū qd sine ceteri bonū est: tēdebat̄ vos vt videret̄: et forte in extendēda acie mētis v̄re deficiebat̄. **H**oc enī ex me cōiicio: sic patior. **S**z et si ē aliq̄s sic fieri pōt et valde pōt acie mētis fortior me: et p̄tuitū cordis sui diu figit i eo qd ē: laudet ille vt pōt: et quō nos nō possumus laudet: gratias tñ illi q̄ in b̄ psalmo tp̄auit laudē suā vt et firmoz eēt et infirmoz. **N**ā et in illa missiōe serui sui **M**oȳsi cū diceret: **E**go sū q̄ sum: et dices filiis israel: qui est misit me ad vos: qz ipsū p̄p̄uū esse mēti hūane difficile erat cape: et mittebat̄ hō ad hoīes q̄uis nō ab hoīe: cōtinuo deus tēp̄auit laudē suā: et hoc de se dixit: qd capi dulciter posset: nō in eo voluit remanere qd laudabat̄ quo nō posset laudator attingere: **U**ade inq̄t dic filiis isrl: de^o **A**braam et de^o **I**saac et de^o **J**acob misit me ad vos: hoc mihi nomen est in eternū. **C**erte dñe nomē illud habes: qz tu dixisti: **E**go sū: qui ē misit me ad vos: vñ modo nomē mutasti vt diceret: deus **A**braā et de^o **I**saac et deus **J**acob: **N**ōne tibi videt̄ ratio ei^o r̄fidere et dicere: qd dixi: ego sū q̄ sū: verū est: sz nō capis. **Q**d autē dixi: ego sū de^o **A**braā: et de^o **I**saac: et deus **J**acob: et verū est et capis. **Q**d enī ego sū qui sum: ad

me p̄tinet: qd autē de^o **A**braā et de^o **I**saac et de^o **J**acob ad te p̄tinet: et si deficiis in eo qd mihi sū: cape qd tibi sū. **E**t ne forte q̄s q̄s putaret illud qd dixit de^o: ego sum q̄ sū: et qui est misit me ad vos: hoc solū eternū ei nomē esse: q̄ autem dixit deus: ego sum de^o **A**braam et deus **I**saac et de^o **J**acob: tp̄ale nomē esse: nō curauit de^o cū dixisset: ego sum qui sū: et qui est misit me ad vos: dicere qd hoc ei nomē sit in eternū: q̄a et si hoc nō diceret intelligeretur: est enī vere est: et eo ip̄o qd vere est sine initio et sine termino est: q̄ vero p̄pter hoīem est: ego sum deus **A**braā et de^o **I**saac et de^o **J**acob: ne ibi subouret hūana sollicitudo: quia hoc tp̄ale ē nō sēpiternū: securos nos fecit: qz de tp̄alib^o ad etnā vitā nos p̄ducit. **H**oc mihi inq̄t nomē est i eternū: nō qz eternus **A**braā et etern^o **I**saac et etern^o **J**acob: sed quia de^o illos facit eternos: postea sine fine. **H**abuerūt q̄ppe initū: sed finem non habebūt. **I**n **A**braā et **I**saac et **J**acob totam eccliam ei^o cogitate: omne semē isrl cogitate: omē autē semē isrl: nō solū qd ē ex carne: sed etiā qd ē ex fide. **A**p̄s enī gētib^o loq̄bat̄ quibus dicebat: **S**i ergo vos christi: ergo semē **A**brae estis scdm̄ p̄missionē heredes: **B**enedicimur ḡ oēs i deo **A**braā et **I**saac et **J**acob. **A**rbore qdē benedixit quandā: eaq̄ oliuaz creauit: sicut dixit ap̄lus: ip̄os p̄riarchas sāctos: vñ effloruit p̄plus dei. **S**z hec arbor oliue putata est: nō āputata: et inde sup̄bi rami fracti sūt: ip̄e est blasphem^o et impi^o p̄p̄s iudeoz: māfert tñ rami boni et v̄tiles: **N**ā ide ap̄l̄ fuit. **E**t cū ibi rami v̄tiles flicti essēt p̄ dei misericordiā insert^o est et oleaster gētiū: cui dic ap̄s: **T**u autē cū eēs oleaster insert^o es in isrl: et p̄ticeps piguedis oleae fact^o es: noli glari aduersus ramos. **Q**z glaris si tu radice portas h̄radix te. **H**ec vna arbor ē p̄tinēs ad **A**braā et **I**saac et **J**acob: et quod plus ē: magis ad **A**braā et **I**saac et **J**acob oleaster insertus q̄ rami p̄fracti. **I**lli enī p̄ fragmentū tā si ibi sūt: oleaster nō ibi erat et ibi est. **I**lli p̄ sup̄biā frāgi meruerūt: iste p̄ builitatē inferi meruit. **I**lli amiserūt radicem: iste tenuit eā. **C**ū ḡ audistis israel: et isrl p̄tinētes ad deū: inde nolite vos facere alienos. **O**leaster quidē fuit: sed oliua estis: p̄ticipes piguedinis oliue. **N**ā vult nosse in **A**braam et **I**saac et **J**acob: quomodo sic sit insertus oleaster: ne putetis vos ad hanc arborem nō pertinere: quia non p̄tinetis carnaliter ad semen **A**braā. **B**is qm̄ mirat^o est fidē **L**enturionis illi^o q̄

nō erat de populo israel: s; erat de populo gētiū: propterea inq̄t dico vobis: quia multi ab oriente et occidēte veniēt. Ecce iā oleaster in manu insertoris: multi ab oriēte et occidēte veniēt. **Videam⁹** q̄d ferat inserēdū: vbi inserat videam⁹. **Et recubēt** inq̄t cū Abraham: Isaac: et Jacob in regno celoz. **Videamus** et q̄d inseruit: et vbi inseruit. **Be ramis** supbis naturalib⁹ q̄d dicit: **Filij** autē regni ibūt in tenebras exteriores: ibi erit flet⁹ et stridor dētiū. **Res p̄nūciata:** res impleta. **Ergo psallite** dñio qm̄ suavis est: et attēdite q̄ circa nos fecit. **Qm̄ Jacob** elegit sibi dñs: **isrl̄ in possessionē** sibi. **Laudate:** psallite: qm̄ fecit ista. **Lalia** dico q̄ cape valeat. **Ceteras gētes** sub angelis posuit: **Jacob** elegit sibi dñs israel in possessionē sibi. **Gētē suā** fecit agrū: quē coleret: quē ipse seminaret. **Quis** ipse oēs gētes cōdiderit: ceteras angelis cōmiserit: sibi istā possidēdā seruādāq; deputauit. **Hūc** pplm̄: hūc Jacob: merito illi⁹: an grā suā: **Be** nōdū natis ait: qz maior seruiet minori **Apl̄s** dixit: **Qd** meritū habere nōdū nati potuerit: anq; q̄sq; eoz egisset aliqd boni aut mali: **Non** ḡ se extollat Jacob: nō glorie: nō suis meritis tribuat. **Ante** est p̄cognit⁹: an p̄destinat⁹: an elect⁹: nō suis meritis elect⁹: s; grā dei inuenit⁹ et viuificat⁹. **Sic** et oēs gētes. **Nā** vt inseret qd meruit oleaster amaritudine baccarū: sterilitate siluestri: **Lignū** q̄ppe erat silue nō agri dñici: et tñ ille p̄ misericordiam suā et oleastrū inseruit in oliuā. **S; adhuc** nō erat insert⁹ oleaster: qm̄ dñs elegit sibi Jacob isrl̄ in possessionē sibi. **Et qd** p̄phā. **Qm̄ ego** cognoui qd magn⁹ est dñs: **Adēte** volate ad supna erecta a carne trāscendētē creaturā cognoui: qz magn⁹ est dñs. **Non** oēs p̄nt vidēdo cognoscere: laudāt qd fecit: qm̄ suavis est: **Jacob** elegit sibi dñs: isrl̄ in possessionē sibi. **Et** hic illū laudas: nā et ego cognoui: qz magn⁹ est dñs. **Propbeta** loquebat q̄ intrauit i factuariū dei: q̄ audiuit forte ineffabilia verba: q̄ nō licet hoī loq; q̄ dixit qd posset ab hoīb⁹ dici: et tenuit apud se qd nō posset dici. **Argo** et audiat ad qd possum⁹: et credat ad qd nō possum⁹. **Ad** qd possum⁹ audiat: qm̄ Jacob elegit sibi dñs: isrl̄ in possessionē sibi: ad qd nō possumus credat: qz ipse cognoui qd magn⁹ est dñs. **Si** illi dicerem⁹: rogamus te: explica magnitudinē illi⁹: nōne forte rīderet nob: nō est valde magn⁹ quē video: si a me poterit explicari: **Redeat** ḡ ad opa ei⁹ et dicat nobis. **Dabeat** ipse in p̄sciētia magnitu

dinē dñi: quā vidit: quā nobis credēdā cōmēdauit: q̄ nros oculos p̄ducere n̄ potuit: et enumeret qdā q̄ hic dñs fecit: vt et nobis q̄ magnitudinē illi⁹ sicut ille videre nō possum⁹: dulcescat ex opib⁹ suis q̄ cape possum⁹. **Quia** ego inq̄t cognoui qd magn⁹ est dñs. **Et de⁹** noster sup oēs deos. **Quos** deos: **Sicut** dic apl̄s: **Et** si sūt q̄ dicant dij in celo et in terra: sic sunt dij multi et dñi multi: nobis tñ vn⁹ est de⁹: p̄r ex q̄ oīa: et nos in ip̄o: et vn⁹ dñs n̄r Iesus xp̄s: p̄ quē oīa et nos p̄ ip̄m. **Sic** dij hoīes: dictū est enī: **Be** stetit in synagoga deoz: dictū ē: **Ego** dixi dij estis et filij altissimi oēs: nōne sup hoīes de⁹: **S; qd** magnū si sup hoīes de⁹: **Et** sup āgelos de⁹: qz āgeli n̄ fecerūt deū: angelos fecit de⁹: et necesse ē sup oīa q̄ fecit ipse q̄ fecit. **Cognoscēs** ḡ magnitudinē dñi iste: et vidēs eū sup oēm esse creaturā: nō tātū corpale: s; etiā spūale: **Rex** magn⁹ inq̄t sup oēs deos. **Ipse** est sūm⁹ de⁹: q̄ sup se nō hz deū. **Opa** ei⁹ dicat: ip̄a capiunt. **Oīa** q̄cuq; voluit dñs fecit in celo et in terra: in mari et in oīb⁹ abyssis. **Quis** autē cōphēdat b: **Quis** enumeret opa dñi in celo et in fra: i mari et in oīb⁹ abyssis: **Si** p̄phēdē oīa n̄ possum⁹: tñ incōculse credē et tenē rebem⁹: qm̄ q̄cqd creaturaz in celo: q̄cqd in terra: q̄cqd in mari et i oīb⁹ abyssis a dño factū ē: quia oīa q̄ voluit fecit in celo et in fra et in mari et in oīb⁹ abyssis: **Sic** iā dixim⁹: nō oīa q̄ fecit coact⁹ est facere: s; oīa q̄cuq; voluit fecit. **Eā** oīm q̄ fecit: volūtas ei⁹ est. **Facis** tu domū: quā si nolles facere sine habitatōe remaneres: **Necessitas** coegit te facē domū: nō libera volūtas. **Facis** vestē: qz si n̄ faceres nudus ambulares. **Ad** faciēdā ḡ vestē necessitate duceris nō libera volūtate. **Cōseris** montē vitib⁹: semē sp̄gis: qz nisi feceris alimēta nō habeb. **Oīa** h̄ necitate facis. **Be** bonitate fecit: et n̄llo qd fecit eguit: iō oīa q̄cuq; voluit fecit. **Putas** habem⁹ et nos qd libera volūtate faciam⁹: **Ea** n. q̄ dixim⁹ ex necitate facim⁹: qz si non facerem⁹: egentes et inopes remanerem⁹. **Inuenim⁹** aliqd qd libera volūtate faciam⁹: **Inuenim⁹** plane: cū ip̄m deū amādo laudam⁹. **Hoc** enī libera volūtate facis: qm̄ amas qd laudas: si enī ex necitate: s; qz placz. **Un̄** iustis et sc̄tis dei placuit de⁹ etiā flagellās eos. **Qm̄** inquis oīib⁹ displicet: placuit illis: et sub flagello eius: in erūnis: in laborib⁹: in vulnerib⁹: in egestate cōstituti laudauerūt deū. **Nō** eis displicuit nec torquēs: hoc est gratis amare: nō q̄si p̄posita acceptiōe mercedis: qz

Alta lfa.
t Quia.

ipsa merces tua summa de^o ipse erit que gratia diligis: et sic amare debes: ut ipsum pro merce de desiderare non sinas que solus te faciet. Sic **Philippus** desiderabat cum diceret: **Oste** de nobis patrem et sufficit nobis. **Merito** quod de libera voluntate facimus: et de libera voluntate facere debemus: quod delectati facimus: de hunc amando facimus: quod et si corripimur ab illo nobis nunquam displicere debet: quod spiritus iustus est. **Hoc** dixit ille laudator eius: **In** mensuris de^o vota tua que reddam laudationes tibi. **Et** alio loco: **Voluntarie** sacrificabo tibi. **Quid** est voluntarie sacrificabo: **Voluntarie** laudabo te: quod sacrificium laudis inquit glorificabit me. **Si** cogereris offerre domino tuo sacrificium gratum illi et acceptum: sicut antea vouebat sacrificia: in umbra futurorum: forte non inuenires in grege tuo placitum taurum: in capris hircum are domini dignum: nec in ouili tuo arietem dignum ad victimam domino tuo: et non inuenies satageres quod faceres: et dices forte deo: volui et non habui. **Nunquam** potes de laude dicere: volui et non habui: **Ipse** voluisse et laudasse est. **Non** enim verba a te querit de^o: sed cor. **Nec** enim potest quisque dicere et linguam non habui. **Si** quis obmutescit aliqua valitudine: linguam non habuit et tamen laudem habuit. **Si** enim deus aures carnales haberet: et sono tui corporis indigeret: et idcirco cum remansisses sine lingua: sine laude etiam remaneres. **Nunc** vero quod cor querit: cor inspicit: intus testis est iudex: approbator: adiutor: coronator: sufficit ut offeras voluntatem. **Qui** potes ore profiteris ad salutem: cum autem non potes: corde credis ad iustitiam: **Corde** laudas: corde benedixis: corde in anima conscientie victimas sacras imponis: et responde tibi: **Pax** in terra hominibus bone voluntatis. **Ne** igitur de^o qui operis est in celo et in terra: omnia quecumque voluit fecit: tu in domo tua non facis omnia que vis. **Ille** in celo et in terra omnia quecumque voluit fecit: tu facis in agro tuo omnia que vis. **Multa** vis: et non potes in domo tua facere omnia que vis. **Contradicit** forte vxor: contradicit filius: aliqui et seruulus contumacia contradicit: et non facis quod vis. **Sed** facio in quibus quod volo: quod in non subdito ac contradicente vindico. **Nec** hoc facis cum vis: aliqui vindicare vis et non potes: aliqui minaris: et antequam facias quod minaris morieris. **Putamus** in tempore facis quod vis: **Frenas** omnes cupiditates tuas: **Foris** frenas nunquam efficias ipse ut cupiditates non surgant que frenas: **Certe** enim hoc vis non nullam molestiam cupiditatum tuarum: et tamen caro concupiscit aduersus spiritum:

et spiritus aduersus carnem: ut non ea que vultis faciatis. **Tu** in tempore non facis quod vis: deus autem non in celo et in terra omnia quecumque voluit fecit. **Ipse** tibi det gratiam ut in tempore facias quod vis. **Nisi** enim ipso adiuuante nec in te facis quod vis. **Et** enim cum ille scilicet **Paulus** non faceret in se quod vellet: quod idcirco caro concupiscit aduersus spiritum: spiritus autem aduersus carnem: ut non ea que vult faciat: cum de se ipse gerneret dicens: **Non** delector legi dei secundum interiore hominem: video autem aliam legem in membris meis repugnante legi mentis mee: et captiuum me ducere in lege peccati que est in membris meis: quod non solum in domo sua: nec solum in agro suo: sed in carne sua vel in spiritu suo non impleuit que volebat: clamauit ad deum que omnia quecumque voluit fecit in celo et in terra: et dixit: **Infelix** ego homo: quod me liberabit de corpore mortis huius? **Et** ille bonus et ille suavis tanquam rideret ei continuo subiecit: **Gratia** dei pro **Jesus** christum dominum nostrum. **Hanc** ergo suauitatem amate: hanc suauitatem laudate. **Intelligite** deum que omnia quecumque voluit fecit in celo et in terra: ipse et in vobis faciet quod vultis: ipso adiuuante voluntatem vestram implebitis. **Sed** dum non potestis confitemini: cum poteritis gratias agite: **Facetes** clamate: crecti supbire nolite. **Ille** ergo in celo et in terra omnia quecumque voluit fecit: in mari et in omnibus abyssis. **Qui** **Suscitas** nubes ab extremo terre: **Uidem** ista opera domini in eius creatura: **Ueniunt** enim nubes ab extremo terre ad medium et pluuunt: vni surrexerunt nescias. **Ergo** indicat illud propheta ab extremo terre: siue ab imo: siue a circundatione finium terre. **Ubi** vult excitat nubes tamen a terra. **Fulgura** in pluuiam fecit. **Non** fulgura sine pluuiam tererent te et nihil tibi daret. **Fulgura** sunt premissas: pluit gaudes. **Fulgura** in pluuiam fecit. **Qui** terruit: ipse ut gauderes refecit. **Qui** **educit** vetos de thesauris suis: **Ab** occultis causis vni nescias. **Quia** enim flat ventus sentis: qua causa flat: vel de quo thesauro rationis eductus sit nescias: debes deo tamen pietate credere: quod non flaret: nisi iussisset ille qui fecit: nisi produxisset ille que creauit. **Uidem** ergo hec in creatura ista: laudamus: miramur: benedicimus deum: **Uidem** que fecit in hominibus propter peccatum suum. **Qui** **percussit** primogenita egypti: **Et** enim illa diuina dicta sunt que amares: et non erant dicta que timeres. **Attende** quod et quando irascit facit quod vult: **Percussit** primogenita egypti. **Ab** homine usque ad pecus. **Qui** **immisit** signa et prodigia in medio tui egypte: **Hostis**: legis quanta

Alia lra.
t Educas.

Alia lra.
t product.

Alia lra.
t Emisit.

per Moysen fecerit man^o dñi in egypto: ad terrédos: ad cōtundédos: ad deiciens dos supbos egyptios. **In pharaonē z in omnes seruos ei^o.** Parū est in egypto: qđ postea qđ eductus est inde pplus:

Qui percussit gētes multas: Que possidebant terrā: quā volebat deus dare populo suo. Et occidit reges fortes.

Seon regem amorreorū et Og rege Basan: et omnia regna Chanaan. Omnia ista quō cōmemorat breuif psalm^o: sic ea legim^o in alijs libris dñicis: et magna ibi man^o dñi. Qñ tu vides que facta sunt in impios: caue ne fiāt in te. Ad hoc enī in illos facta sunt: vt tu trāsires et eos nō imitarer^o: z talia nō paterer^o: Lūvi de qđ flagellū dñi est sup omnē carnē: Ne putes te nō videri qñ peccas: ne putes te cōtēnē: ne putes dñm dormire: attēde exēpla bñficiorū dei cū ea recolis: z cū vindictā dei recolis time. Omnipotēs ē: z ad psolādū: et ad castigādū: Ideo sunt ista vtilia cū legunt. Qñ autē pius videt qđ passus est impius: purgat se ab omni impietate: ne veniat z ipse in talē penā: talēq; vindictā. Bñ qđ hec accepisti: Quid deinde fecit d^o? Ex pulit impios. **Et redit terrā eorū hereditate: hereditate israeli suo suo.** Deinde exultatio laudis ei^o. **Bñ nō mē tuū in scdm:** Post ista omnia que fecisti: quid enī video que fecisti: Inspicio creaturā tuam quaz fecisti in celo: inspicio hāc vnā partē vbi habitam^o: z hinc video bñficia tua nubis: ventorū: pluuiarū. Populū tuū attēdo: eduxisti eos de domo seruitutis: signa z pdigia fecisti inter inimicos eorū: punisti eos quos molestos patiebāt: impios de terra sua eiecisti: reges eorū occidisti: terrā eorum populo tuo dedisti. **Vidi omnia z impletū est os meum laude: dixi: Bñ nō mē tuū in secula.**

Expositio mystica.

Hec qđ ad lrām quō scripta sunt videm^o: nouim^o: laudam^o. Si autē aliqd significāt: non sum onerosus dñi explico vt potero. Ecce in ipsis hoib^o possum agnoscere: qđ in celo z in terra oīa qđcūq; voluit fecit. Celū enī ethereū spūales accipio: terrā carnales: et his duob^o tā qđ celo z terra cōstat ecclesia dei: z ad spūales p̄tinet pdicatio: ad carnales p̄tinet obsecū datio. Nā z celi enarrāt gloriā dei: et facta manu ei^o annūciat firmamentū. Si autē terra dei nō esset plebs dei: nō diceret apls: **Bei edificatio: dei agricultura estis:**

sicut sapiēs architect^o fundamētū posui: alius supedificat. Ergo edificū dei sum^o: et ager dei sum^o. Quis inquit plātat vineā z de fructu ei^o nō p̄cipit: Ego plātaui: apollo rigauit: s; deus incremētū dedit. Ergo z in ecclesia sua: z in pdicatorib^o suis: z i plebib^o suis: tanq; in celo z in terra omnia que cūq; voluit fecit. **Parū ē in eis: In mari z in omib^o abyssis: omnia qđcūq; voluit fecit.** **Mare sūt oēs infideles: oēs nōdū credētes: z in eis oīa qđcūq; voluit fecit.** Nō enī se uisit infideles: nisi pmittant: aut vindicā in eos qñ pueri sunt: nisi vt iusserit ille qđ fecit omnes gētes. **Putā qđ mare est z nō terra: Nūqd ideo a p̄tate dei omnipotētis alium est: Et in mari z in omib^o abyssis que voluit fecit. Qui sunt abyssus: Latētia corda mortaliū: pfunde cogitatiōes hoīum. Quō et ibi facit deus qđ vult: Quia dñs interrogat iustū z impiū: qui autē diligit iniquitatē odit animā suā. Et vbi illū interrogat: Alibi scriptū ē: In cogitatiōib^o impij interrogatio erit. Ergo z in omib^o abyssis oīa qđcūq; voluit fecit. Latet cor bonū: latet cor malū: abyssus ē z in corde bono: z in corde malo. S; hec nuda sunt deo quē nihil latet. Consolat cor bonū: torquet cor malū. **Oīa ergo: qđ voluit fecit i celo z in terra: in mari z in oib^o abyssis. Suscitans nubes ab extremo terre: Quas nubes: Pdicatorēs verbi veritatis sue. Be qđ^o nubib^o alio loco irascēs vinee sue dicit: **Mā dabo nubi bus meis ne pluāt sup eā imbrē. Et parū est excitasse nubes de hierusalē: z de israel: quas misit pdicare euāgelīū suū in toto orbe terrarū: Be qđ^o nubib^o dictū est: In omnem terrā exiuit son^o eorū: z in fines orbis terre vba eorū. Parū ē hoc. S; qđ ipse dñs ait: **Predicabit hoc euāgelīū regni in toto orbe terrarū in testimoniū cūmib^o gētib^o: et tñc veniet finis: excitat nubes ab extremo terre. Nam crescēte euāgelio: vñ erūt pdicatorēs euāgelij in finib^o terre: nisi ibi excitet nubes ab extremo terre: Be ipsis nubib^o qđ opat: **Fulgura in pluuiā fecit. Minas ad misericordiā flexit: de terrorib^o irrigauit. Quō de terrorib^o irrigauit: Qñ tibi minas de^o p̄ p̄phetā z p̄ aplm et times: Nōne coruscatio terruit te: Sed cū penitēdo corrigēris z agnoscis hoc misericordiā fieri: i pluuiā vertit fulgurū terror.** **Qui educat vētos de thesauris suis: Eosdem puto pdicatorēs z nubes z vētos: nubes p̄f carnē: vētos p̄f spm.**********

Alia lra. tpopulo.

Alia lra. t in eternis.

Alia lra. t quecumq;

Alia lra. t Produces.

Alia lra. t productr.

Nubes enī vident: venti sentiunt et nō vident. **B**enīq; qm carnē videm⁹ esse de terra: nubes inquit excitat ab extremo terre. Expressit vnde excitet nubes: venit ad v̄tos: qz spūs hoīs ignorat vñ veniat. **P**roducēs inq̄t v̄tos de thesauris suis. **P**aululū attēdite: cetera videam⁹. **Q**ui percussit primogenita egypti ab hoīe vsq; ad pecus. **P**rimogenita n̄ra salua sunt in dño: qm ipse ea dedit nobis. **A**dolesta aut pena est: et nimīū terribilis plaga mors primogenitorū. **Q**ue sunt primogenita n̄ra: **A**dores isti n̄ri quib⁹ nunc serum⁹ teo: ipsa sūt p̄mogenita n̄ra. **P**rimicias enī habem⁹: ipsam fidē vñ incipim⁹. **E**cclēsie quippe dictū est: et venies et p̄trāsies ab initio fidei: et nemo incipit bñ viuere: nisi a fide. **F**ides ḡ n̄ra in primogenitis n̄ris est. **Q**n̄ custodit fides nostra: cetera subsequi p̄nt. **N**am qd purgant hoies quotidie p̄ficiēdo in melius: meliusq; viuēdo ipso in ore hoīe renouato de die in diē: sicut dicit ap̄l̄s: **E**t si exterior n̄r hō corrūpit: interior aut renouat de die in diē: ideo fit qz primogenita fides viuūt. **B**e qua primogenita fide et ap̄l̄s ait: **N**ō solū aut: s; et nosip̄i primicias spūs habētes: id est dantes iam deo primicias spūs n̄ri: hoc est ipsam fidē tanq̄s primogenita n̄ra: tñ in nobismetip̄is ingemiscim⁹ et adoptionē expectātes redēptionē corp̄is n̄ri. **S**i ḡ magna dei gr̄a est vt cōseruet fides n̄ra: magna pena est occidere primogenita: qm hoies in afflictioē ecclēie p̄stituti p̄dūt fidē. **A**ffligūt enī ecclēsiā vt p̄dat fidē. **N**ā et ipsa egypt⁹ afflictio interpretat. **Q**uicūq; ḡ affligūt ecclēsiā: qui cūq; scādala ecclēsie immittūt: et si christiani appellant: moriūtur primogenita eorū. **E**rūt infideles: et erūt inanēs: habētes tātā nomē et signum: in corde aut primogenitū suū sepelierūt: vsq; adeo vt qm ei aliqd dixeris p̄pter bonā vitā: p̄pter spem vite eterne: et p̄pter timorē ignis eterni: apud se subfannet: **A**ut si talis ē vt audeat corā te: os torqueat et dicat: quis huc inde reuersus est: **B**icūt sibi hoies qd volūt: et christian⁹ est: sed qz affligēs occisus est primogenit⁹ eius: mortua est fides eius: et hoc ab hoīe vsq; ad pecus. **B**icā frēs qd sentio: hoies intelligas spūaliter significari tanq̄s doctos p̄pter rōnalē animā qd est hō: pecora vero indoctos sed tñ habētes fidē: nā nō haberēt primogenita. **S**unt docti qui affligunt ecclēsiā: scismata et hereses faciēdo. **P**roinde nec in illis inuenis fidē: qm fa-

cti sunt egypt⁹: id est afflictio populo dei. **O**ccisa sūt primogenita eorū: trahūt post se turbas indoctas: ipsa sunt pecora. **I**n hac ergo afflictioē qua ecclēsia affligit: moritur in affligētib⁹ fides: moriunt primogenita et in ip̄is doctis et indoctis: qz occidit deus primogenita egyptiorū ab hoīe vsq; ad pecus. **I**mmisit signa et prodigia in medio tui egypte: in pharaone et in oēs seruos ei⁹. **P**haraon rex egyptiorū: **H**omen attēdite: et videte quē admodū ista facit deus. **R**ex in omī gēte prior est: **E**gyptus afflictio est: **P**haraon dissipatio. **A**fflictio ḡ regē habet dissipationē: qz illi qui affligunt ecclēsiā: dissipati affligūt. **E**t enī affligāt dissipant: qm rex ducit: p̄p̄ls sequit: **P**recedit dissipatio: sequit afflictio. **A**udite: audite noīa hec interpretatioē typica: et sapiētia plena. **N**ec vnū inuenis ex istis nominib⁹ qd boni aliqd interpretet: vbi exercuit deus iram suā. **P**ercussit gētes multas: et occidit reges fortes. **B**ic quos reges et q̄s gētes grauidas sacramētis. **S**eon regē amorreorū: **O**ccidit. **A**udite noīa. **S**eon regē inquit amorreorū occidit. **O**ccidit plane: et nūc occidat a cordib⁹ serorum suorū: et a tēptatiōib⁹ ecclēsie sue: nec cesset man⁹ ei⁹ in occidēdis talib⁹ regib⁹: et talib⁹ populis. **I**nterpretat enī Seon tēptatio oculoꝝ: et amorrei interpretant amaricatēs. **I**am hic videte si intelligere possumus quō amaricatēs regē habeāt tēptationem oculoꝝ. **T**emptatio oculoꝝ nō est: nisi si mēdaciū oculoꝝ. **H**abet rē: veritatē nō habet. **I**am qd mirū est: si amaricatēs talē habeāt regē: mēdace regē: **N**isi enī mēdaciū et simulatio p̄cedat: nō sunt amaricatēs in ecclēsia. **I**nde enī amaricat qz fingunt. **P**recedit tēptatio oculoꝝ: amaricatio sequit. **E**t in ip̄o diabolo p̄cessit. **N**ā si tēptatio oculoꝝ nō ē: quō trāsfiguratur sevelut in angelū lucis: **O**ccidat man⁹ dñi et illū et illos: **I**llū ne inducat: illos vt corrigātur. **E**teni in vnoquoq; homie occidit ille rex: qm dānat simulationē: et diligit veritatē. **M**an⁹ dei nō quiescit id agere. **N**ā quē admodū egit ad l̄raz tūc: sic agit nūc spūaliter: vt impleat qd tūc p̄phetice p̄nūciauit. **O**ccidit etiā aliū regē et aliū populū eius. **E**t **O**g regē basan: **E**t hic q̄s malus: **O**g interpretat conclusio. **B**asan interpretat p̄fusio. **M**alus ē rex ille: q̄ intercludit viā ad deū. **H**oc enī agit diabolus semp opponēdo signēta sua: opponēdo idola sua:

Alia lra.
t. Er msa.

Alia lra.
t. Qui.

opponēdo se necessariū p arrepticios: forti legos: augures: aruspices: magos: sacra demonioꝝ cōcludit viā. Quō p christū id agit: vt pateat via que fuerat interclusa: nā per eū redēptus quidā dicit: **Et in deo meo transgrediar murū:** sic diabolus nihil aliud agit: nisi vt intercludat viā ne credatur in deū. Si enī credit in deū patet via: et ipse christus est via. Si aut nō credit in deum: interclusa est via. Si aut interclusa fuerit: qz nō credit: quid restat: nisi vt cum venerit qui non credebatur: cōfundatur qui nō crediderūt. Quare? Quia conclusio pcedit: et sequit cōfusio. Conclusio pcedit vt rex: sequit confusio tanq̄ plebs. Quos mō cōcludit: vt nō credāt in christū: qñ ap paruerit christus: omnes cōfundent: z traducēt eos ex aduerso iniquitates eorum. Tunc dicēt impij cōfusi: quid nobis profuit supbia? Magna mysteria frēs mei: dissipatio ex afflictioe: dissipant vt affligant. Magna mysteria tēptatio oculoꝝ: id est fallacia rex amaricitū: fallūt enī vt amarcent. Conclusio rex pfusionis: cōcludunt enī ne trāseāt ad fidē: et cū venerit in quē credimus cōfundētur. **Et omnia regna chanaan.** Occidit deus. Chanaan interpretat paratū humilitati. Humilitas quasi bonū aliqd significat: sed si sit vtilis humilitas: nam mala humiliatio penalis est. Si enī humiliatio nō p̄tineret ad penam: nō diceret: qui se exaltat humiliabit. Non enī bñficiū illi prestat: qñ punit vt humilietur. Chanaan ḡ mō superbus est. Omnis impius: omnis infidelis exaltat cor suū: nō vult credere in deū. Sz bec exaltatio parata est humilitati in die iudicij: tūc humiliabit: qñ nō vult. Sunt enī vasa ire que pfecta sūt ad perditionē. Modo extollāt se: garrāt: extendāt se sup fideles: irideāt fideles: blasphemēt christianos: dicāt anicularia sunt ista que dicunt de die iudicij. Ista elatio eorū parata est humiliatiōi: qñ venerit iudex: qui mō annūciatus iridet: Tūc ille qui mō supbit nō vtiliter: sz penaliter humiliabit. Nō autē nō humiliabit: sed paratū humilitati: id est paratū dānatōi: paratū victime. Omnia ḡ ista euertit deus corporaliter tunc: qñ p̄res n̄ri educti sunt de terra egypti. Euertit spūaliter nunc. Nec cessat man⁹ eius: vsq̄ in finē. Ideo ne istas potētiās dei tunc putes peractas cessasse. **Uñe nomē tuū inquit: in seculo:** Id est nō cessat misericordia tua: nō cessat

man⁹ tua in seculo ista facere: que tūc p̄renūciasti figurādo. Omnia enī illa in figura cōtingebāt illis: Scripta sūt aut ad correctionē n̄ram: in quos finis scloꝝ obuenit. **Uñe memoriale tuū in generatōe et generatione.** Generatio ista et generatio altera. Generatio qua fideles efficiuntur: et per baptismū renascimur: generatio qua a mortuis resurgem⁹: z angelis cōiuncti viuemus in eternum. Memoriale tuum domine et super generationē istā: et super illaz generationē: qz nec nūc oblitus est vt vocaret: nec tunc obliuiscet vt coronet. Memoriale tuū in generatōe et generationē. **Uñe iudicabit dñs plebē suā:** Cōpleuit certe omnia illa in populo iudeoꝝ. Nunqd iā remāserūt opa eius postq̄ induxit plebē suā in terrā promissiois: Adhuc plane iudicabit dñs plebē suā. **Et in suis suis aduocabit.** Jam iudicauit ipsam plebē: excepto iudicio futuro: iudicata ē plebs iudeoꝝ. Quid est iudicata: Separati inde sunt iusti: z remāserūt iniusti. Si aut mentior aut mētri existimor: qz dixi iam iudicata est: audiui dñm dicētē: In iudiciū veni in hūc mūdū vt qui nō vidēt videāt: z q̄ vidēt ceci fiāt. Excecati sunt supbi: illuminati sunt humiles. Iudicauit ḡ plebē suā. Ip̄m iudiciū dixit Esaias: **Et nūc tu dom⁹ Jacob vent te ambulem⁹ in lumine dñi.** Hec est hoc: Sz qd sequit: **Dimisit enī plebē suā dom⁹ israel.** Ipsa est dom⁹ Jacob: que est dom⁹ israel. Qui enī Jacob: ipse est israel. Notis sc̄tas litteras: et puto qz vobis veniat in mentē: quia ip̄e Jacob qñ vidit angelū seculi luctari: tūc accepit nomē vt appellaretur israel. Un⁹ hō est siue Jacob: siue isrl: vna p̄sona est dom⁹ Jacob: z dom⁹ israel: vna gens: vna plebs: hanc inuitat: et hanc dimittit. Et nūc iam certe occidisti christū o dom⁹ Jacob: iam occidisti christū: iā caput ante crucē agitasti: iā pendētē irrastisti: iā dixisti: si filius dei es descende de cruce: iam rogauit medicus p freneticis: **Pater ignosce illis: non enī sciūt qd faciūt.** Certe iā fecisti ista oia: z nūc crede i eū quē occidisti: bibe sanguinē quē sudisti. Et nūc tu dom⁹ Jacob testimoniuū ex te exponere cupio qd hic dixit: **Quñ iudicabit dñs plebē suā: z in seruis suis aduocabit.** Iudicasse enim intelligit plebē suā: separādo in ipsa plebe sua bonos a malis: fideles ab infidelibus: apostolos a iudeis mendacibus.

Alia lra.
† generatōe
† generatiōe.

Alia lra.
† Quia.
† pplm suū.

Alia lra.
† dep̄cabit.

Hoc significauit vt dicere ceperā p pphe
tam dicens: Jam post illa mala omnia o tu
domus Jacob venite ambulemus in luce
dñi. Quare vobis dico venite ambulem⁹
in luce dñi: Ne remanēdo in iudaismo nō
perueniatis ad christū. Quare: Nō semp
ibi ppbetar⁹ est christus: Sed nūc dimisit
plebē suā domū israel. Venit domus Ja
cob: qz dimisit plebē suam domū Jacob.
Venit dom⁹ israel: qz dimisit plebē suā do
mum israel. Que venit: et que dimissa est:
nisi qz hoc est iudiciū vt qui nō vident vi
deant: et qui vidēt ceci fiant: Iudicabit ḡ
dñs plebē suā. Separauit ḡ et nō ibi inuen
iet quos in regnū suū restituat: Plane in
ueniet. Et in seruis suis aduocabit. Non
reppulit ait aplus plebē suā quā presciuit.
Et vnde pbat: Nam et ego israelita sum.
Ergo iudicabit dñs plebē suā separando
bonos a malis: hoc est in seruis suis aduo
cabit. Quib⁹: Agentib⁹. Quāte enī gen
tes credēdo venerūt: Quāti fundi: quāta
loca deserta mō veniūt: Veniūt inde ne
scio quāti: credere volunt: et dicim⁹ eis qd
vultis: Respōdēt, nosse gloriā dei. Credi
te frēs mirari nos et gaudere ad talē vocē
rusticanorū. Veniunt nescio vnde exci
tati: a nescio quo. Quid dicam a nescio
quo: Immo qz nemo venit inquit ad me:
nisi quem pater traxerit. Veniūt subito de
silua: de deserto: de remotissimis et arduis
montib⁹ ad ecclesiā: et hāc vocē habēt ple
riqz et pene omnes eorū: vt videam⁹ vere
intus docentē deū. Implet scriptura pro
phetica qua dictū est: Erunt omnes docibi
les deo. Quid desideratis dicim⁹ illis. Et
illi: videre gloriā dei. Omnes enī peccave
runt et egēt gloria dei. Credūt: cōsecrātur:
clericos sibi ordinari exigūt. Nōne imple
tur: et in seruis suis aduocabitur: Beniḡ
post istam totā dispositionē et dispēsationē
cōuertit se spūs dei ad exprobadā et irridē
da idola que iam irridēt a cultorib⁹ suis.
Et Idola gentiū argentū et aurū:
Ista omnia deo faciēte qui in celo et in terra
omnia quecūqz voluit fecit: q iudicabit ple
bem suā: et in seruis suis aduocabit: qd re
stat figmentū: nisi ridendū non adorādū:
Idola gentiū dicturus erat fortasse: vt cō
temnerem⁹ ista omnia. Dicturus erit idola
gentiū: non dico lapides et ligna: gipsum
et testam: non hec dico: vilis materia est:
Illud quod valde amāt: vel qd valde bo
norāt dico idola gentiū: argentū et aurū.

Alia lra.
Simlacha.
opera ma
nuū hoim.

Certe aurū est: certe argentū est: Nunqd
qz lucet argētum: lucet aurū: ideo oculos
habent et vident: Sic quomō argentū est:
quō aurū est: vtile forte auaro: nō religio
so: immo vero nec auaro vtile: sed vtile bñ
vtenti: vt per eius erogationē celestē the
saurū acquirēt: tamē nūc cū ista insensata
sunt: quid facitis hoies de argento et auro
deos: Quos deos facitis: nonne videns
qd nō videāt: **Oculos habent et
nō videbūt: aures habēt et nō au
diēt. Nares habēt et nō odora
būt: os habēt et nō loquet. Ma
nus habēt et non operant: pedes
hnt et nō ambulabūt.** Omnia ista arti
fer: faber argētarius facere potuit: et ocu
los: et aures: et nares: et os: et manus: et pe
des: sed nec lumē oculis: nec auditū auri
bus: nec voces ori: nec sensum narib⁹: nec
motū manib⁹: nec iter pedib⁹ dare potuit.
Phō rides iam pculdubio qd fecisti: si a
quo factus es agnouisti. Be illis aut q nō
agnouerūt quid dicat: **Similes illis
fiant qui faciūt ea: et omnes qui con
fidūt in illis.** Et creditis frēs exprimi
in eis quādā similitudinē idolorū: nō qui
dem in carne eorū: s; in interiore hoie eorū.
Nam aures habēt et nō audiunt: ad illos
quippe clamat deus: Qui habet aures au
diendi audiat. Oculos habēt et nō vidēt.
Habent enim oculos corpis: sed non ha
bēt oculos fidei. Beniḡ implet hec pphe
tia per omnes gētes. Videte quō dictū sit
per ppbetā: Nihil allegoricū: nihil figura
tum cōmemoro: ppriā: expressā: simplicē:
manifestā: audite ppbetiā pdictā: videte
cōpletā. Preualuit inqt dñs aduers⁹ eos.
Propheta dicit Sophonias: aduersus
repugnātes: et aduers⁹ rebellātes: et de oc
cissione fideliū martyres faciētes: s; tñ ne
scientes: preualuit dñs aduersus eos. Et
quō preualuit: In ecclesia sua videm⁹: qz
pualuit aduersus eos. Uolebant paucos
christianos extinguere: occidere: sangui
nem fuderūt: de sanguine occisorum tanti
exurrexerūt: a quib⁹ illi interfectores mar
tyrū superarent: tñ et mō querūt vbi absco
dant idola sua: qui primo christianos pro
pter idola trucidabāt. Nōne pualuit ad
uersus eos dñs: Uide si facit qd sequitur:
Preualuit dñs aduersus eos. Et qd fecit:
Exterminauit oēs deos gētiū terre: et ado
rabūt eū vnusquisqz de loco suo oēs insu
le gētiū. Quid est hoc: Nōne pdictū erat.

Alia lra.
De habēt
nō loquēt
oculos hnt
nō videbūt.
Aures ha
bēt et nō au
diēt: neqz enī
est spirit⁹ in
ore ipsoz.

Alia lra.
f eis.

None cōpletū ē: Nōne vt legi sic videt: Et illi qui remāserūt oculos habēt z nō dent: nares habēt z nō odorant. Nō sentiunt illū odorē: chusti tōn odor sum: sicut dixit Apłus: in omni loco. Quid pdest qz nares habēt z nō odorant: tam suauē odorē chusti. Vere in illis factū est: z vere de illis dictū est: Siles illis fiāt oēs qui faciūt ea: z oēs qz p̄fidunt in eis. Sed q̄ndie cre- dūt p̄ miracula chusti dñi: q̄ndie aperiunt oculi cecorū: z aures surdorū: inspirantur nares insensatorū: dissoluūtur ora mutoz: cōstringunt manus paralincorū: corrigū- tur pedes claudoz: De lapidib⁹ istis exci- tant filij Abrae. Quibus oibus iā dicat: **Domus israel benedicite dñm: Oēs filij Abrae: Et si de lapidib⁹ istis suscitant filij Abrae: manifestus ē qz illi sunt magi dom⁹ israel qui p̄tinēt ad domū isra- el: qui p̄tinēt ad semē Abrae: nō carne: s̄ fide. Bonus israel bñdicite dñm. Sz fac domū dñi illam dici: z pplm̄ israel vocari: crediderūt inde apli: z milia circūcisorū. Bonus israel bñdicite dñm. Bonus Aaron bñdicite dñm. Bonus leui bñdicite dñm: Bñdicite populi dñm: hoc est dom⁹ isrl̄ gnāliter. Bñdicite p̄positi: hoc est dom⁹ Aaron: bñdicite mi- nistri: hoc est dom⁹ Leui. Quid de ceteris nationib⁹: Qui timetis dñm bñdici- te dñm. Oēs ḡ vna voce dicam⁹ qd se- quit. **Bñdictus dñs ex syon: qui habitat in hierlm̄. Ex syon z hierusa- lē. Syon speculatio: hierlm̄ visio paci. In qua hierlm̄ nūc habitatur⁹ est: In illa q̄ ce- cidit: Non: sed in matre nostra que ē in ce- lis: de qua dictū est: Multi filij deserte ma- gis q̄ eius que habet virum. Nunc ergo dominus ex syon: quia speculamur quod veniat: nunc tamē q̄diu in spe viuimus in syon sum⁹: Finita via habitabim⁹ in illa ci- uitate que nūc ruitura est: quia z domi- nus habitat in ea: z custodit eam que est visio pacis eterna hierusalem: pacis illius fratres mei cui laudande lingua non suffi- cit: vbi nullum hostem iam sentiemus: nec in ecclesia: nec extra ecclesiaz: nec in carne nostra: nec in cogitatione nostra: absorbe- bitur mors in victoria z vacabimus ad vi- dendū deum in pace: ciues hierusalē facti ciuitatis dei.****

Explicit Tract: de ps. CXXXIII.
Incipit Tract: de ps. CXXXV.
Expositio psalmi.

Confitemini dño qm̄ bon⁹: qm̄ in eternū miscdia eius. **Psalmus iste laudē p̄tinēt dei: et eodē mō in omnib⁹ suis versib⁹ terminat. Proinde q̄uis hic in laudē dei multa di- cantur: maxime tñ ei⁹ miscdia cōmendat: sine cui⁹ cōmendatiōe aptissime nullū ver- suz claudi voluit: p̄ quē sp̄s sanct⁹ cōdidit psalmū. Memini autē me in psalmo cētēsi- mo q̄nto q̄ similiter incipit: (qm̄ codex quē intuebar nō habet in eternū: sed in seculoz miscdia ei⁹:) quefisse qd̄ pot⁹ itelligere de- beremus. In greco em̄ sermōe scriptū est: εἰς τὸν αἰῶνα qd̄ in seculū. z in eternū: in- terptari pōt. Sed qd̄ illic vt potui differue- rim: etiā hic retexere longū est. In isto autē psalmo etiā idē ipse codex non habet in se- culū qd̄ plenz habēt: sed i eternū miscdia eius. Qd̄ z si post iudiciū quo in fine secu- li viui z mortui iudicādi sunt: missis iustis in vitā eternā: iniqs autē in abustionē eter- nā: nō sint deinceps futuri quoz adhuc mi- fereatur de⁹: recte tñ itelligi pōt in eternū futurā miscdiam ei⁹: quā suis sanctis fide- libus largit: nō qz in eternū miseri erunt: z iō in eternū miscdia indigebūt: sed qz ipsa beatitudo quaz miscditer miseris p̄stat: vt esse miseri desinat: z beati esse incipiāt: nō habebit finē: iō in eternū miscdia ei⁹. Qd̄ em̄ iusti erim⁹ ex iniqis: sani ex infirmis: viui ex mortuis: z imortales ex mortalib⁹: beati ex miseris miscdia eius est. Hoc autē qd̄ ita erim⁹ in eternū erit: ergo i eternū mi- sericordia ei⁹. Proinde p̄fitemini dño: id est p̄fitendo laudate dñm qm̄ bon⁹. Nec p̄ hac p̄fessioe aliqd̄ est t̄pale sūpturi: qm̄ in eternū miscdia eius: id est bñficiū qd̄ no- bis misericordit p̄stat in eternū est. Qd̄ au- tē habet qm̄ bonus: grec⁹ habet αγαθος. Nō sicut in psalmo centesimo z q̄nto: qd̄ ibi est qm̄ bonus: grecus habet χρηστος: iō nōnulli illud interpretati sunt: qm̄ suauis est. αγαθος autē nō vtiq̄ bonus: sed ex- cellentissime bonus est. Deinde sequitur. **Confitemini deo deozum: qm̄ in eternū miscdia eius. Confitemini dño dñoz: qm̄ i eternū miscdia ei- us. Qui nā sunt dij z dñi: quoz deozū et dñoz sit de⁹ z dñs qui ē ver⁹ deus: merito q̄ri solet. Et scriptū inuenim⁹ in alio psal- mo: Deus etiā hoies appellatos: sicuti est: Be⁹ stetit in synagoga deoz: in medio au- tē deos discernit. Et paulopost: Ego dixi dij estis: z filij excelsi oēs: vos autē vt hoies****

Alia lra. t̄oño.

Alia lra. t̄oño. t̄oño.

Alia lra. t̄oño.